

En liten historia om hur Idrottsklubben Ekerö IK egentligen kom till, på Folkets Hus i Träkvista 1921.

Året och åren före 1920 hade ungdomarna på Ekerö och särskilt då i Träkvista stora bekymmer med att kunna arrangera någon slag av sport. Kanske låg fotbollen närmast. Men även allmän idrott stod nog ganska högt på den önskelistan. I Träkvista med omnejd fanns det många ungdomar som gärna ville ställa upp i allmän idrott. Kanske nu fotbollen ändå låg lite högre på denna önskelista. I närliggande kommuner runt Ekerö fanns det faktiskt samma intresse. Men här i Träkvista var en fotbollsplan som nu inte fanns – det största bekymret. Det fanns ju dock en plan där man spelade lite fotboll – i Almhagen. Men där var ju mycket skog som gjorde att man aldrig kunde skjuta en boll mot mål. Det stod alltid ett träd ivägen. Och sådant var ju inte särskilt roligt.

Träkvistagrabbarna hade ju i alla fall börjat med att spela fotboll i Almhagen. Almhagen var just det lilla skogsparti som låg strax nedanför Sjömans-Eriks domäner i Träkvista. Men nu plötsligt hade man fått in Nordströms hage i blickpunkten. Nordströms hage var en del av Hummelvretens gård som August Nordström arrenderade av Johan Ihre på Ekebyhov. Här fanns faktiskt ett stycke plan mark, nästan så stor som en fotbollsplan. Man kom då på att man skulle tala med arrendatorn Aug. Nordström och samtidigt med Johan Ihre, ägaren till området, om ett möjligt arrendekontrakt.

Ja, så gjorde man sedan. Ekerö IK kom därför ganska snart att få arrendera det som nu snart skulle kunna bli en fotbollsplan i Träkvista.

Hur nu detta arrendekontrakt kom att se ut har jag inte lyckats med att få titta på. Men hur det nu blev så kom den förhyrda markbiten att tillhöra Ekerö IK i fortsättningen. Men innan vi kommit så långt att Ekerö IK var bildat hade nu ganska mycket hänt. Föreningens första ordförande Gustav Palmblad som länge haft Nordströms hage i blickpunkten sa när kontraktet var skrivet att man uppnått våra drömmars mål. Vem var det som nu skulle föra klubbens talan med berörda parter? Jo det blev fjärdingsman Ernfrid Åkerlund, som man visste skulle föra klubbens talan med Johan Ihre. Detta skötte Ernfrid ganska bra och hur det gick med arrendator Nordström står inte så mycket att läsa i historieböckerna.

Allt detta hade nu föregåtts av ett möte i Folkets Hus en onsdagskväll i augusti 1921 om ett bildande av Idrottsföreningen där vår förste ordf. blev Gustaf Palmblad.

Ja, här står vi nu med en långt ifrån färdig fotbollsplan. Men det jobbet skall jag återkomma till lite längre fram.

Men vad jag inte kan undanhålla i denna stund är vårt första fotbollslag från år 1921: Purjo, Pommac, Torre, Gunnar, Henning, Spille, Prosten, Knutte, Mågen, Målle, Palle. Ja, detta var väl Europa-laget i fotboll på den tiden. Fina pojkar allesammans.

För att nu inte glömma bort Almhagen som nu blivit över på kandidaturen som fotbollsarenor, skall vi inte glömma bort att vid Almhagen låg våran första dansbana. Musikanterna då var om jag inte minns fel, Adolf Ljungfeldt med dragspel och så hade han också något med blås säger man. Så hade man också Valdemar Eriksson med dragspel. Vidare fanns också Gustav Åkerlund med i denna konstellation. Att Jularbo-Kalle var med i den här orkestern har jag inte lyckats få reda på. Men att Jularbo-Kalle Karlsson ofta bodde hos Valdemar Eriksson har jag fått veta. Att Kalle Karlsson skrivit flera valser vid sina besök har jag däremot papper på. Jag tänkte därför nämna några

kompositioner som jag har i mitt förvar: Adelsövalsens, dans på Ekerö, hambo från Svartsjölandet. Här står också Jungfrun på Jungfrusund, men den har han inte komponerat, den har jag noterna på så den stryker vi. Midsommarafton på Munsö, Sommarafton på Adelsö, Tappströmsvalsens, Träkvistahambo. Ja det är mycket som Kalle Karlsson, Jularbo har lämnat efter sig. Mycket kan ju vara komponerat en gång hos Valdemar Eriksson i Träkvista?

Hur började fotbollens förkunnelse egentligen här på Ekerö? Jo, det sägs att det var en dansk sommargäst, Ornerup, direktör och mycket fotbollskunnig person. Han visste hur fotboll skulle spelas står det i mina papper, och så tog det ett par år innan dom lektionerna var klara.

När vi nu talar om den första dansbanan i Träkvista så skall man väl inte glömma bort att min farbror August var den första vaktmästaren som uppträdde på arenan. Att faster Clara var med och skötte kaffeserveringen är också en nödvändig förklaring i det hela. Att sedan Sune, min kusin vaknade hemma i sängen och saknade sin mamma, är också sant. Att han då i pyjamas gråtande gick till sin mamma är därför bara ett litet förtydligande.

Så åter till fotbollsplanen igen: Jag tror nu för egen del att farfar August aldrig fick någon del av hyresintäkterna från fotbollsplan. Om det nu var 20:- kronor om året som detta inbringade så tog väl Ihre hand om dessa pengar skulle jag tro.

När det nu drog ihop sig till söndag, det var då man spelade fotboll på den nya planen – det var då som farfar kom på att han skulle ut med häst och vagn och köra på den väg som faktiskt låg längs med planen i hela sin längd. Ej heller skall glömmas bort att August Nordström inte så särskilt mycket gillade att man skulle fördriva tiden med att springa och sparka på en boll, när det fanns så mycket nyttigt som man skulle kunna göra.

Om vi nu sedan skulle beskriva fotbollsplanen lite. En del av den förhyrda planen, den västra så var det faktiskt lite ymnigt gräs som spirade, men den östra delen var som i öknen med djup skön sand. Jag har upplevt båda ställena, men i Sahara dock utan fotboll. Medverkade man nu i försvaret i EIK så var det till stor fördel om man hade denna enorma sandöken framför sig när motståndarlaget kom in i den fina sanden var det totalt stopp för motståndarlaget. Nu gällde ju bara detta i en halvlek. Man fick ju lov att byta sida efter 45 minuter är ju något jag har svårt att förstå. Ja detta är några minne från en tid som back i Ekerö IK. Fotbollsplanen hade ju under ganska många år denna sandöken uppe vid målet nära Hummelvretens gård. Men den blev ju så småningom föremål för stor reparation. Man fick lov att ta bort all Sahara sand och fylla i med jord som föreningen lyckades med att tigga ihop från ett par olika ställen.

Många Träkvistapojkar och givetvis pojkar från områden runt Träkvista har ju fått vara med i fotbollslaget. Jag tänker med vemod på den bild, den första, jag fått från året 1925-26. Vem som nu tagit den fina bilden vet jag nu sorgligt nog inte. Men jag har gett bilden epitetet – Ekerö IK från sekelskiftet.

Våra kameror var väl inte så särskilt duktiga på att kunna tala om vad dom egentligen såg. Men jag tror mig ändå vara kvalificerad att tala om vilka gubbar som var med: Om vi börjar med vänsteryttern, Thure Pettersson – Tucke var namnet i fotbollssammanhang. Han var iklädd varm mössa, skjorta och slips samt spetsbyxor som nu var populära på den här tiden. Strumpor och skor ganska grova. Nästa man vet vi inte vem det är men han är klädd i skjorta, slips och möjligen tjock ylletroja där också. Nästa Europaspelare är Nils Leo Karlsson. Han lystrade inte på annat tilltal än, Raspen. Raspen också iklädd varm ylletroja och lika varm vintermössa, byxor möjligen av årets modell. Nästa spelare är Bertil Hedborg, specerihandlarson till Anders Hedborg

i Träkvista. Han är iklädd skjorta och kortbyxor och ganska grova skor. Sen till sist två backar i försvaret som jag inte vet namnet på. Förmodligen proffs möjligen från något italienskt storlag, här för att spionera. Till sist målvakten iklädd en oklanderligt fin vit sjömansmössa. En lika fin vit sjömanskostym också fina vita långbyxor av finaste märke, samt nya fina lackskor. En ganska prydlig grupp kan man väl säga, trots allt. Målvakten Sune Nordström löd inte till annat namn än Nunne. Att målvakten var klädd i så fina kläder berodde på helt andra utflyktsmål för den lille gossen. Saken var den att mamma Clara hade klätt upp sin stora son Sune för att han skulle åka och hälsa på sin moster Särner i Kanton. Mamma Clara hade förklarat för sin son att vara rädd om kläderna och på intet sätt smutsa ner sig. Det lovade också Sune. Men det löftet räckte inte längre än ut till stora vägen. För där kom kompisarna på väg till idrottsplanen och undrade om inte den fint sjömansklädde ynglingen skulle följa med och spela fotboll. Ja, hur det nu blev, mostern i Kanton fick aldrig något besök, i varje fall inte denna gång. Vad nu mamma Clara sa när Sune kom hem från fotbollsmatchen skall jag berätta en annan gång.

Det har nu blåst många sköna vindar sedan Gustav Palmblad upptäckte Nordströms hage vid Skärviksvägen. Gustav hade ju färdats förbi denna idyll åtskilliga gånger, på sin väg mot hemmets domäner nere vid Lundhagen. Gustavs far var ju en av de intressenter som var med och såg till att Träkvista Folkets Hus en gång kom att byggas. Många var dom problem som kom att försena bygget. Bl.a. var det strejk och många bekymmer innan bygget kom igång. Palmblad med sin draghjälp, en oxe fick vänta lång tid innan man kom igång med bygget. Men år 1909 var Folkets Hus klart för invigning.

Hur kom bildandet av Ekerö IK egentligen till? Jo i Träkvista fanns det många grabbar som hade ett gemensamt intresse, fotbollen. Alla pojkar var nu besjälade av en enda tanke att vilja bilda en klubb. En fotbollsklubb, kanske. Resultatet blev i alla fall att man denna onsdagskväll i augusti 1921, bildade Ekerö IK: Man hade hela tiden haft stor hjälp med bildandet av klubben av Gustav Bergström. Ekerö IK fick nu sin första ordförande: Gustav Palmblad. Gustav blev sedan föreningens ordförande i 11 år och efterträddes då av Erik Åkerlund. Med på mötet vid bildandet av EIK var Gösta Kindblom, Nils Lundström, Målle Kindblom, Torsten Lundström, Purjo Kindblom, Prosten Ljungfeldt, Spille Ljungfeldt, Erik Karlsson och Henning Ljungfeldt, Jag förmodar att det sedan har varit något mer namn som deltagit vid detta tillfälle, men har inte lyckats att komma underfund med vem det nu kan vara.

Från fotbollens glada dagar, fortsatte man nu med allmän idrott. Och där hade vi nu många fina pojkar som ställde upp i ädel tävlan. Vår fotbollsplan hade nu under åren föregåtts av ganska stor förändring. Men en annan sak som i EIKs sammanhang är väl nu all uppståndelse, Träkvista dansbana. Den har ju i alla fall, trots sitt rykte inbringat en del pengar åt klubben. Henning Ljungfeldt säger väl i alla fall på en sida i de nu samlade bladen om EIK att det väl ändå är dansbanan som har gett klubben en ganska fin ekonomi. Det kan väl inte förnekas.

På tal om Träkvista dansbana hade jag en gång en Magister Salmin, som bodde i Ålsten. Han hade sitt sommarnöje i Båstad. Familjen hade också ska sägas en bil som ingen av dom här familjemedlemmarna ville köra. Magister Salmin som jag ibland hjälpte med att vattna blommorna i hans trädgård, när nu sådant behövdes. Och det var ganska ofta som det behövdes. Han frågade mej en gång om jag kunde köra bil, så blev mitt svar att det kunde jag. Trots mina 16,5 år sa magistern om polisen kommer och stoppar oss så säger vi bara att vi håller på att lära dig att köra bil. Ja med det svaret som magistern fick skrev han ett brev ned till sina vänner i Båstad och sa att han fått tag i en yngling

som skall köra familjen till Båstad. Han kommer från Träkvista sa magister Salmin. För Guds skull stod det i brevet som kom till magistern en vecka senare. Tag ingen yngling från Träkvista, för om den platsen har det skrivits så mycket tråkigt i våra tidningar här i Båstad. Ja så var den resan redan avslutad, innan den någonsin hade börjat.

När vi nu ändå talar om dansbanan så får vi väl inte glömma bort Sigrd Ek som hade serveringen där man kunde få gott kaffe till den fina musiken som nu kom från dansbanan. Det gav väl också kanske något av extra pengar till dom som jobbade med detta. Samtidigt skall jag väl inte glömma bort Dahlströms tivoli med Anna Dahlström som sålde god gräddglass i sitt lilla stånd bredvid tivolit. Ej heller skall jag glömma bort att Annas tivoli hyrde hos farfar August där forbollsplanen senare kom att ligga. Det var året 1928, kommer jag ihåg. På den tiden i varje fall 1928 då hade Annas Tivoli en charmör som sjöng vackra visor bl.a. kommer jag ihåg en visa med refrängen som slutade med "att klockan 8 på morron satt han kvar".

Vi hade ju också vinter under dom här åren vi nu talar om, och då var det skidor som gällde i klubben.

Allmän idrott hade det varit ganska länge. Ja, innan klubben bildades 1921, var det många grabbar som gått och längtat efter en dust i den allmänna idrotten. Men just nu är vi framme vid datum september 1923. Då är det vår vän Olle Sahlström som berättar ur sina minnen från sommarens dagar.

Ekerö IK hade ju ett 25-tal grabbar som hade lust att ställa upp i det första mästerskapet som klubben arrangerade. Olle säger att vi var uppdelade i två klassar. Seniorer och juniorer. 100 meter löptes först. Henning och Purjo var de snabbaste. Men vem av dem som vann kommer Olle inte ihåg.

På 400 meter vann Malle under det att längdhoppet gick till Purjo och själv kom jag på andra plats, säger Olle. Höjdhoppstävlingen vanns av Erik Karlsson på 150 cm. Han lär ha haft den rätta vikten, säger Olle. Medaljen i spjut gick till Henning som emellertid var ganska svårt hotad av Pomac. Pomac hade den egenheten att kasta med två fingrar om spjutet. Det fanns specialister även på tiden.

I kula vann Purjo som inte gick hem förrän han vunnit stavhoppet också. Det var ju inte så tungt att bära hem två medaljer.

1500 meter. Här gick banan från Kafévägen förbi nya skolan, förbi Gräsåker, Hummelvreten och till nedre målet, där var det mål. Den sträckan vann Gerhard Fridlund och själv säger Olle att han blev två.

I stavhopp, en liten historia: Här var Purjo den givna segraren. Ingen ville ställa upp. Då säger Purjo till Prosten: du kan väl också ställa upp. Du kommer ju i alla fall att bli tvåa. Prosten blev dock en smula förb.... Och snöt segern för Purjo. Det var grabbar på den tiden säger Olle Sahlström.

På den här tiden vi nu talar om. Åren 1930-35 var det många pojkar från utkanterna av Träkvista som ville vara med och tävla – då gällde det både vinter som sommaridrott. Härondagen kom Bengt Axelsson och hälsade på och då fick han samtidigt ta del av EIK:s jubileumsskrifter och då samtidigt se sig på en bild från en skidtävling som nu Bengt aldrig tidigare hade sett. Ja, det är nu några år sedan, som Bengt sa, som under tiden hade hunnit bli doktor och nu även pensionär. Bengt kommer ifrån Sundby på Ekerö, där han var med i klubben Sefyr.

Från Malmvik hade vi också pojkar som var med i forbollslaget, det minns jag särskilt väl. Från Drottningholms sportklubb var det väl inte några pojkar som ställde upp för EIK. Dom var nog mest våra motståndare i idrottsliga sammanhang.

Ekerö IK hade ju många medlemmar som alla på sitt sätt, hade mycket att bidra med. I raden av många ordföranden hade klubben många som var med om bildandet av

klubben och hela tiden såg till att man fick fart på rörelsen. Kanske tänker jag mest på dom grabbar som gjorde att intresset för en fotbollsklubb tog fart. Ledsamt nog tror jag mig inte ha träffat dessa grabbar som nu sådde första fröet för bildandet av Ekerö IK. Inte heller har jag fått träffa den sommargäst, en dansk sådan, som lärde pojkarna att spela fotboll. Honom vet jag mig inte heller ha träffat. Men trots allt detta kom ju i alla fall klubben igång.

Klubben första ordförande var Gustav Palmblad. Det var en yngling som gjorde mycken nytta i klubben. Jag förmodar att det var Gustav med många medhjälpare, som byggde Träkvista dansbana. En dansbana som ställde till med så stor glädje i bygden runt Ekerö- Ja, alla kanske inte var så glada – så låt oss glömma ryktet från Båstad. Som kassörer under tidernas lopp, har också fungerat många prominenta Ekeröbor. Likaså har ju sekreterarejobbet gått genom många nästan världsberömda händer. I föreningen fanns också någon av grabbarna som hade fått gåvan att kunna dikta/skriva. Jag tänkte mej nu att avsluta denna historik med att återge något av det som skrevs när nu seklet en gång var ungt.

Hälsningar

Rune Nordström

”Vägen där glädje och gamman går, den går över Tappströms bro.
Sommar och vinter som höst och vår
(skrevs en gång som entrévisa till Brittgården)

Ekerö-visan

I tidernas morgon ett Eden det fanns, i Mesopotamiens land.
Där levde ju Adam och Eva var hans,
Små blommor dom plocka ibland
Ett nu tidens Eden man lätt här kan finna.
Det kallas för Qvista av man och av kvinna.
Här är ju så fridfullt på allt sätt och vis,
Sen Hedborg har slaktat sin svartvita gris.
(Ekerövisan har jag olovandes lagt till några verser utanför originalet)

Ur Jubileumsskriften:

Offret nummer ett är Palle, De är grabben som har skalle
För att nicka bollen med, nu att bygga hus på sned.

Offer nummer två är Chefen, ”Rektorn, vilken titel ni vill gen.
Han gjort klubben väldigt nytta, mest ändå när bort han flytta.

Till kassör vi valt en man av rättan sort, han onödigt ej kastar ett enda öre bort.
Men blir han ibland nu tvungen att någon slant ge ut, som aldrig förr så då sätts fart på
Eriks trut.

6.

I tiderna morgon.

I tidernas morgon ett Eden det fanns,
i Mesopotamiens land.
Där levde ju Adam och Eva var hans,
små blommor dom plocka i bland.
Ett nutidens Eden man lätt här kan finna.
Det kallas för Qvista av man och av kvinna.
Här är ju så fridfullt på allt sätt och vis.
Sen Hedborg han slaktat sin svartvita gris.

Ja, förr var här husen så låga och små,
med hemtrevnad bakom gardin.
Som förr Vita havet som då syntes stå.
Fasaden den var ju så fin.
Och även små husen omkring tycktes skina.
Ja, så där såg det ut ända till tant Aqvelina.
Ja, där Ernfrid Åkerlund gick som polis.
Här var ju så fridfullt på allt sätt och vis.

Ja, tänk kära vänner i Skärvik, den gång,
vem kan väl ha glömt Kalle Lars.
Han åkte runt bygden och sålde med sång.
Båd korv och kotletter i fång.
Hos Nordström han köpte nyss slaktade grisar,
Ja, det lagades mat uppå glödheta spisar.
Ja, detta var tiden, den var inntressant,
då bron över Tavvström man bvegde galant.

En dansbana hade vi i våran by,
beryktad den var ju som få.
Att slagsmål det blev stundom sagts ja, förty,
det hörde till ordningen då.
Det drog också folk som nu kom för att dansa,
i bland fick man åka uti ambulansa.
Men Ekerö I K dom tjäna en slant.
Har Herrman berättat och då är det sant.

Ett fotbollslag hade vi också rätt bra,
med namn som man ej hör idag.
Ja, Raspen och Nunne och Tucke man minns
Och Greken och Purjo vad mer.
Jo, Bokis och Molle och Prosten så sanna,
och Salis och Storken dom var ju så granna.
Ja, säj inte annat, de var ganska skönt,
med livet på Ekerö, ständigt så grönt